

Rondetafelgesprek 'invulling van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) door provincies' - position paper provincie Utrecht

De centrale ligging met goede verbindingen, de grote economische dynamiek, een waaier aan voorzieningen en Nationale Landschappen als voor- en achtertuin maakt de provincie Utrecht tot een plek met een grote aantrekkingskracht. Deze aantrekkingskracht legt druk op de ruimte. Met al die druk op de ruimte is het extra belangrijk om te letten op de staat van de natuur. De provincie Utrecht onderschrijft dan ook de noodzaak om de natuur te herstellen en daarvoor de uitstoot van stikstof te verminderen. Het streven is om dit te combineren met het verbeteren van de leefbaarheid en economische vitaliteit in het Utrechtse landelijk gebied.

De provincie Utrecht kent negen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, waarvan er vier geheel in onze provincie liggen. De overige vijf gebieden liggen op de grens met de provincies Zuid-Holland, Noord-Holland en Gelderland. De gebiedsprocessen vinden binnen de provincie Utrecht plaats in negen deelgebieden die daarmee het landelijk gebied in de provincie Utrecht afdekken. De gebiedsgerichte aanpak - die we daarvoor in samenwerking met de gebiedspartijen hebben ontwikkeld - richt zich op het gezamenlijk inventariseren van de opgaven, het opstellen van gedeelde agenda's voor de gebieden, het vertalen van deze agenda's naar een uitvoeringsprogramma en vervolgens de daadwerkelijke uitvoering.

Deze gebiedsgerichte aanpak vindt plaats aan de hand van de Utrechtse Aanpak. Deze Utrechtse Aanpak is in samenspraak met gebiedspartners ontstaan om te komen tot een oplossing voor het stikstofprobleem. Met de komst van het NPLG is de aanpak verbreed naar het gehele landelijke gebied. De Utrechtse Aanpak start bij het verkennen van de kaders en randvoorwaarden die gesteld worden door het kabinet. Daarna wordt er stilgestaan bij de mogelijkheden die ons provinciale grondgebied biedt, maar wordt ook bekeken waar de schuur- en knelpunten zitten. Vervolgens gaat alle aandacht uit naar het gezamenlijk optrekken met betrokken partijen bij het zetten van de benodigde stappen. Dit houdt in dat de provincie Utrecht aan tafel zit met waterschappen, gemeenten, terreinbeherende organisaties, agrarische belangenverenigingen, VNO-NCW en Bouwend Nederland om tot resultaten te komen.

Zo wordt er op dit moment hard gewerkt om 1 juli 2023 met negen gedragen gebiedsagenda's te komen, die samen het provinciaal gebiedsprogramma vormen. Op 25 november jl. heeft het kabinet essentiële stappen gezet om te komen tot een meer integrale aanpak in het landelijk gebied. Met de verbinding die wordt gelegd tussen de doelen op het gebied van natuur, water en klimaat en tegelijkertijd een aanzet voor het werken aan perspectief voor de agrarische sector, zijn de contouren geschetst. Deze doelen onderschrijven we en tegelijkertijd beseffen we goed dat de hiermee samenhangende opgaven voor het landelijk gebied groot zijn. Voor ons betekent dit dat we samen met onze gebiedspartners doorgaan met onze inzet in het landelijk gebied via de gebiedsgerichte aanpak. Zo willen we komen tot een vitaal platteland, waarin een gezonde natuur en duurzame landbouw hand-in-hand gaan en de boeren een goede boterham kunnen verdienen.

Tegelijkertijd staat nu al vast dat we op een aantal punten duidelijkheid nodig hebben van het kabinet om in de volle breedte van de NPLG-doelen te kunnen behalen. Het ontbreken van perspectief, doorvertaling van doelen, en essentiële randvoorwaarden in combinatie met de tijdsdruk maakt het ondoenlijk om tijdig knopen door te hakken. Nu vragen we gebieden om mee te denken en mee te bewegen zonder dat hier enig comfort, zekerheid of perspectief bij te bieden is. Aan u dan ook de oproep de volgende punten met klem naar voren te brengen bij het kabinet.

- **Noodzaak tot perspectief**

Er wordt nog steeds geen concreet perspectief geboden aan de agrarische sector. Ook in de laatste de brief van de regering van 25 november jl. [over de toekomst van de landbouw](#) ontbreekt het aan concrete maatregelen en instrumenten die ingezet kunnen worden om de transitie in het landelijk gebied op gang te brengen. Bijvoorbeeld: 1. Moet er nog onderzoek worden gedaan naar de maatstaven van grondgebondenheid. 2. Ontbreekt het nog aan uitwerking en instrumentering van het begrip landschapsgrond. 3. Is er tot op heden geen uitwerking beschikbaar van de transitiepaden in combinatie met het verdienvermogen als het gaat om de verduurzaming van het voedselsysteem en de transitie naar

kringlooplandbouw. Om gedragen gebiedsprogramma's op te kunnen stellen is duidelijkheid nodig over wat op bedrijfsniveau gedaan moet worden om in voldoende mate bij te dragen aan de NPLG-doelen. Zolang dit niet helder is, is het voor een agrariër moeilijk om keuzes te maken.

→ *Oproep: biedt agrarische ondernemers op korte termijn perspectief met concrete maatregelen en instrumenten die transitie op gang brengen.*

- **Helderheid over de regionale doelen**

Op dit moment is er duidelijkheid over de regionale stikstofreductiedoelstellingen, de CO₂ reductiedoelstellingen voor het Veenweidegebied o.b.v. het Klimaatakkoord, de landelijke methaandoelstelling en de doelstellingen volgende uit de Kaderrichtlijn Water. Om de gebiedsprocessen uit te voeren is het noodzakelijk om zo spoedig mogelijk helderheid te krijgen over de doorvertaling van de nationale- naar de regionale doelstellingen op het gebied van natuur, klimaat, en water en bodem. Voor het realiseren van een integrale aanpak, zijn integrale doelen op regionaal niveau onmisbaar.

→ *Oproep: zorg voor helderheid over de regionale doelen op het gebied van natuur, klimaat, en water en bodem.*

- **Duidelijkheid over de randvoorwaarden**

Om stappen te kunnen zetten in de uitvoering is er helderheid nodig over de randvoorwaarden. Het gaat over uiteenlopende zaken zoals de juridische houdbaarheid van innovaties en juridische borging van managementmaatregelen plus een bruikbaar systeem als basis voor vergunningverlening. Daarnaast is het belangrijk om zorg te dragen voor voldoende instrumenten op het gebied van grondmobiliteit en de benodigde financiën voor het uitvoeren van de maatregelen en de proceskosten bij zowel de overheden (provincie, waterschappen en gemeenten) als de betrokken maatschappelijke organisaties.

→ *Oproep: geef invulling aan de randvoorwaarden om stappen te kunnen zetten in de uitvoering. Het gaat om juridische borging van innovatie en managementmaatregelen, een bruikbaar systeem voor vergunningverlening, instrumenten op het gebied van grondmobiliteit en financiën voor het uitvoeren van de maatregelen en de proceskosten.*

- **Realistisch tijdspad**

Op dit moment is er zoals gesteld nog onduidelijkheid over de verschillende te realiseren regionale doelstellingen en ontbreken de randvoorwaarden voor de uitvoering. Daarnaast is pas sinds juni jl. met het verschijnen van de startnotitie NPLG de focus geografisch verruimd naar het gehele landelijke gebied. De achterstand t.o.v. de gebiedsgerichte aanpak in de gebieden in en rond de Natura 2000-gebieden is niet zo snel in te lopen. Bovendien is de timing van het op te stellen Landbouwakkoord (op z'n vroegst eind maart 2023) en de specifieke regeling voor het beëindigen van veehouderijen (de piekbelasters) bijzonder ongelukkig. Nu moeten namelijk de gesprekken in het kader van de gebiedsprocessen al worden gevoerd om tijdig een eerste versie van ons Utrechts Programma Landelijk Gebied op te kunnen leveren. Zonder duidelijk te kunnen maken aan de agrariër die keuzes moet maken wat het perspectief voor zijn of haar bedrijf is. Dit maakt het moeilijk om de gebiedsprocessen te doorlopen en snel tot gebiedsagenda's te komen. Het is dan ook belangrijk om afspraken te maken over het gefaseerd aanbieden van het gebiedsprogramma. Het toekennen van de transitiegelden moet daaraan gekoppeld worden om recht te kunnen doen aan het kunnen uitvoeren van een gedragen gebiedsgerichte aanpak.

→ *Oproep: zorg voor fasering in de op te stellen gebiedsprogramma's om recht te doen aan een gedragen gebiedsgerichte aanpak. Maak daarbij een koppeling met het toekennen van de transitiegelden.*

- **Zorg voor een level playing field**

Rond provinciegrenzen bestaan grote verschillen. Veel van onze Natura 2000-gebieden liggen provinciegrensoverschrijdend. Het is daarom belangrijk dat in vergelijkbare situaties dezelfde doelstellingen worden opgelegd. Dat is essentieel in een (gezamenlijk) gebiedsproces. De verschillen tussen de ene en de andere provincie zijn op dit moment simpelweg te groot. Inmiddels is het stikstofkaartje van tafel, maar de doelen voor de provincies staan nog steeds.

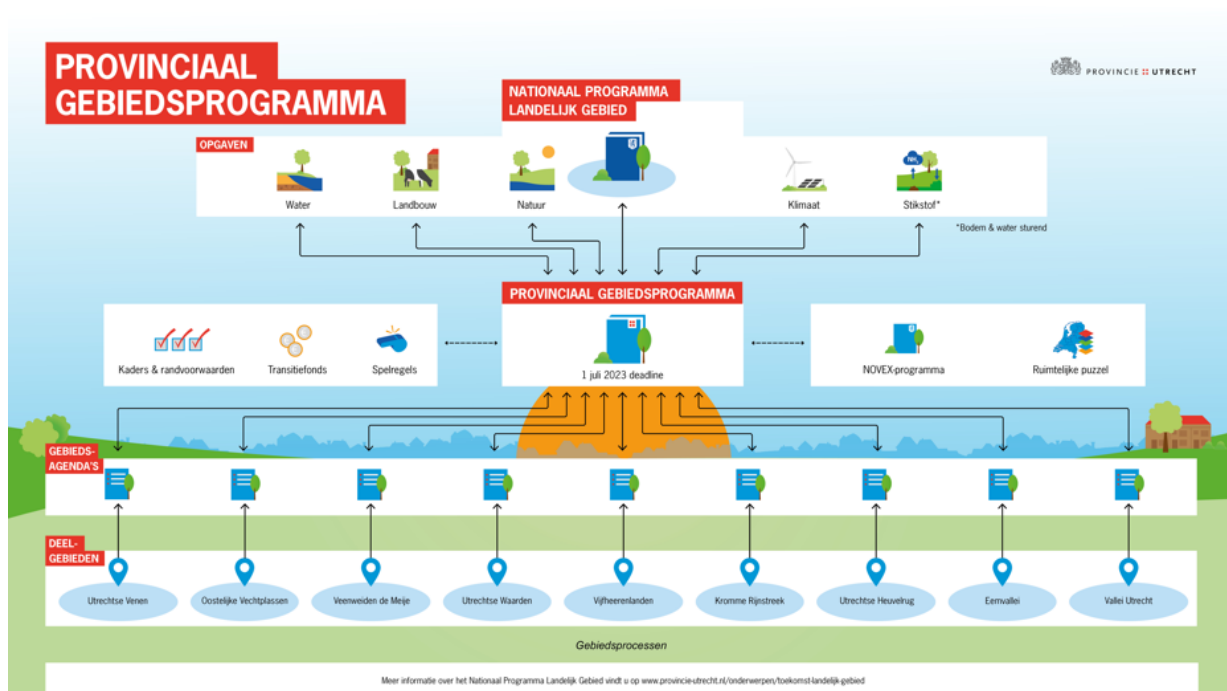
→ *Oproep: biedt eenduidigheid en herkenbaarheid voor de agrarische ondernemers als het gaat om reductiedoelen rond de provinciegrenzen.*

- **Evenredig reductiepercentage**

Op basis van de realisatie van het basispad en de maatregelen die we als provincie Utrecht zelf treffen, verwachten we in 2030 al met 90% van de stikstofgevoelige areaal onder de kritische depositiewaarde te komen. Toch heeft de provincie Utrecht op 10 juni 2022 een reductiedoel van 46% meegekregen van het kabinet. Dit is een fors hoger doel dan vooraf werd verwacht. Deze verhoging is bedoeld om een bijdrage te leveren aan de verdunning van de landelijke stikstofdeken. Er wordt onderkend dat we inzet moeten plegen die ook ten goede komt aan het laten afnemen van de landelijk stikstofdeken. Immers, we staan gezamenlijk aan de lat. Echter gaat het hier om een onevenredig hoog reductiepercentage.

→ *Oproep: zorg voor een evenredig reductiepercentage. Alleen door de pijn eerlijk te verdelen is iedereen mee te krijgen.*

Graag nodigen we u uit voor een bezoek aan de provincie Utrecht om hierover nader in gesprek te gaan. Tijdens dit bezoek wordt verder ingegaan op de stappen die op dit moment worden gezet. Ook staan we klaar om specifiek in te gaan op onduidelijkheden die momenteel bij u leven. Dit aanbod geldt zowel voor de gehele LNV commissie als voor de individueel betrokken Tweede Kamerleden.

Proces om te komen tot het Utrechts Programma Landelijk Gebied